

BŪTI VISUOMET SU DIEVU – AR TAI DIDELIS DALYKAS?

ABA PEMENAS

Vienas brolis abai Pemenui pasakė: „Jaučiu, jog esu visuomet su Dievu ir niekada nuo jo nenutolstu. Ar tai didelis dalykas, aba?“ Senolis jam sako: „Ne. Kai manysi, jog esi už visus žemesnis, tada būsi pasiekęs didelių dalykų.“

Stebina šie abos Pemeno žodžiai. Ir kas gi čia tokio atskleisti savo dvasios vedliui vidinę laikyseną, Dievo suteiktas malones, gražius sielos virpesius, lygiai kaip gundymus, išmėginimus ar skaudinančias ir stabdančias dvasinį tobulėjimą aistras? O ar manyti, kad esu už visus žemesnis, negali pastūmėti į savęs neigimą, neprotingą savęs žeminimą, maža to, niekinimą?

Vis tik klausimą uždavęs brolis dar veikiausiai buvo tik pradėjęs savo dvasios kelionę, kupiną jausminių Dievo malonės potyrių, dažnai pastūmėjančių į naivumą ir pasitenkinimą savimi. Jis greičiausiai taip ir jautėsi, kaip kalbėjo, – jį lydėjo nuolatinis Dievo artumas, nežemiškos meilės švelnumas, netgi svaigulys. Taip jaučiasi kiekvienas neseniai patyręs esminį atsigręžimą į Kristų.

Abos Pemeno iš pažiūros nuviliantis atsakymas skvarbus ir tikslingas – brolis pamanė, jog jau pasiekė tobulumą, todėl reikėjo jį tam tikra prasme „pastatyti į vietą“, atskleidžiant jam esminę krikščionio būklę – *antgaminiame gyvenime be Dievo malonės žmogus ne daug ką gali*, o gal ir visai nieko; šią situaciją taikliai nusako šventasis Paulius:

„Ir ką gi turi, ko nebūtum gavęs?“ (1 Kor 4, 7) Jau žmogaus pasirengimas priimti malonę yra veikiamas malonės, nes Dievas, pasak Augustino, pradeda taip paveikdamas, kad mes norėtume, ir užbaigia, bendradarbiaudamas su atsivertusia mūsų valia. Todėl tikrai didelis dalykas yra ne būti patenkintam ar netgi didžiuotis gautomis malonėmis, o *nesipūsti prieš kitus arba neiškelti savęs virš kitų ir šitaip nesisavinti gautųjų malonių. Jei žmogus nelaiko savęs viršesniu už kitus – šituo jis nesigirs prieš kitą. Šioje vietoje labai tinka atkreipti dėmesį į šv. Tomo Akviniečio žodžius. Jo teigimu, galima nusižeminti prieš kitą, nes kitas turi tokių dovanų, kokių aš neturiu.* Tokia laikysena – didelis dalykas.

Bet vėlgi: ar patarimas laikyti save žemesniu už kitus abos Pemenos mintyje lygu savęs neigimui ir nuvertinimui? Peršasi mintis, kad ištarti žodžiai tariamai pažemino brolių, idant šis ieškotų aukso vidurio tarp pasitenkinimo savimi ir savęs neigimo – dviejų kraštutinumų, į kuriuos metasi dažnas iš mūsų. O vidurio pozicija bus ne kas kita, tik nuolankumas.

Kad nuolankumas yra puikybės priešingybė – šitai suprasti lengva. Tačiau laikymas savęs žemesniu už kitus, maža to, savęs neigimas, niekinimas, slėpimas gautų dovanų – tokios laikysenos taip pat nėra nuolankumas. Tad kaip rasti pusiausvyrą, pripažįstant gautas dovanas? Tik kiekvieną akimirką per šlovinimą priskiriant jas šaltiniui. Antai Mergelė Marija nepasidavė puikybei savo iščiose nešiodama pasaulio Išganytoją, nes gyveno tuo, ką giedojo, ji gyveno savuoju *Magnificat*. Ji suvokė joje esančią dovaną – „Nuo dabar palaiminta mane vadins visos kartos“ – pripažindama, kad dovana kyla iš Dievo: „Mano dvasia džiaugiasi Dievu, mano gelbėtoju.“

Todėl svarbu ne būti viskas ar niekas, bet vis labiau suvokti, kad „kiekvienas geras davinys ir tobula dovana ateina iš aukštybių, nužengia nuo šviesybių Tėvo.“ (Jok 1, 17) Tad nuolankus žmogus – visai ne tas, kuris dedasi kuklus ir neigia akivaizdžias jam suteiktas dovanas, bet tas, kuris *nemano, jog yra savo dovanų šaltinis*. Popiežius Pijus X kartą paprašė, kad jam neplotų ir nekeltų ovacijų Šv. Petro bazilikoje, sakydamas: „Juk neplojama tarnui jo šeimininko namuose.“

„Jeį panorėčiau girtis, – teigia šv. Paulius, – nebūčiau neprotingas, nes kalbėčiau tiesą. Bet aš susilaikau, kad kas nors apie mane nepagalvotų daugiau negu tai, ką manyje mato ar iš manęs girdi, taip pat dėl nepaprastų apreiškimų. Taigi, kad neišpuikčiau, man duotas dyglis kūne.“ (2 Kor 12, 6–7) O dar anksčiau jis pasakė: „Jeį reikia girtis, girsiuosi savo silpnumu.“ (2 Kor 11, 30)

Nuolankus žmogus yra tas, kuris nemano, jog yra savo dovanų šaltinis.

Brolis, uždavęs klausimą senoliui, dar veikiausiai nepatyrė, ką reiškia turėti dyglį savo kūne, jis dar turbūt nesuprato žodžių: „Aš nedarau gėrio, kurio trokštu, o darau blogį, kurio nenoriu.“ (Rom 7, 19) Tai tam tikras trūkis, einas per visą žmogaus prigimtį, stumiantis net į vidinį pragarą ir pasiekiantis gelmes, nes žmogaus nariuose glūdi nuodėmės įstatymas (plg. Rom 7, 23). Pirmiau turbūt reikia patirti, kaip labai man reikia Dievo, egzistenciškai suvokti, kad „gyvybę teikiančios Dvasios įstatymas Kristuje Jėzuje išvadavo mane iš nuodėmės ir mirties įstatymo“ (Rom 8, 2), kad galėčiau „didžiuotis Kristumi Jėzumi“ (Fil 3, 3) ir tuo, ką jis man davė. Šia prasme malonė būti visad su Dievu – tikrai didelis dalykas, nes jau suprantamas ir nuolankiai priimamas kaip dovana. Ir vis dėlto tai niekuomet nėra galutinai įgyta būklė, o veikia viso gyvenimo siekinys, nes Dievo malonę nešiojamės moliniuose induose (plg. 2 Kor 4, 7).

Apmastė br. Lukas Skroblas OSB